

plnou částku 400 Kč měsíčně, jak byla stanovena ve smíru ze dne 4. prosince 1922, a nedbá okolností, nastavších po tomto smíru a podmiňujících, jak doličeno, poměrné zrušení vymáhaného nároku.

Čís. 11605.

Jmění společnosti utvořené ať podle obchodního zákona (čl. 85 a násl.), ať podle občanského zákona (§§ 1175 a násl), není jměním různým od jmění členů, nýbrž jest jen souhrnem částí jmění jednotlivých společníků.

Pojišťovací smlouva.

Stanovily-li pojišťovací podmínky pro pojištění silostroje proti poškození, že změnou vlastnictví pojištěného silostroje zaniká pojišťovací poměr, nezanikl pojišťovací poměr tím, že dosavadní spoluvlastník pojištěného silostroje nabyt k němu výhradného vlastnictví.

Také ustanovení pojišťovacích podmínek pro pojištění proti povinnému ručení o zániku pojištění změnou ve vlastnictví pojištěného podniku předpokládá, že podnik přešel do vlastnictví osoby jiné.

Ustanovení pojišťovacích podmínek pro pojištění povinného ručení majitele silostroje, podle něhož při změně v osobě spolumajitele silostroje jest pojištěním kryt jen spolumajitel včas ohlášený, vztahuje se jen na spolumajitele, který dosud spolumajitelem a pojištěním kryt nebyl a jest osobou různou od osob původních spolumajitelů.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1932, Rv II 22/31.)

Žalovaný, spolu s Čeňkem E-em jako spolumajitelé nákladního auta ujednali se žalobkyní dvě pojišťovací smlouvy, o pojištění auta proti poškození a o pojištění auta proti povinnému ručení. Dne 27. února 1929 oznámil Čeňk E. žalující pojišťovně, že přestal býti společníkem žalovaného, načež žalující pojišťovna převedla celé pojistky na žalovaného a domáhala se žalobou, o niž tu jde, zaplacení premií z obou pojištěk na žalovaném. Žalovaný namítl, že zrušením společnosti s Čeňkem E-em zanikla i pojišťovací smlouva. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl. Důvody: Obě strany dovolávají se pojišťovacích podmínek, obsažených v pojišťovacích návrzích a v pojistkách. Závisí tedy rozhodnutí obou rozepří na výkladu těchto podmínek. I.) Pokud jde o smlouvu o pojištění auta proti poškození, stanoví § 8 pojišťovacích podmínek, že změnou vlastnictví zaniká pojišťovací poměr, zůstane-li však pojištěný silostroj i pak v držbě (v úchově) pojistníkově, trvá pojišťovací poměr nadále po dobu držby (úchovy). Žalobkyně vykládá toto ustanovení tak, že se tím míní přechod pojištěné věci s dosavadního vlastníka a původního smluvníka pojišťovací smlouvy na docela nového nabyvatele, osobu na pojišťovací smlouvě nesúčastněnou. To ovšem v souzeném případě není, neboť žalovaný, jeden z původních smluvníků pojišťovací smlouvy, zůstává jediným vlastníkem pojištěného auta a není tu tedy nové třetí osoby na pojišťovací smlouvě nesúčastněné. Proti tomuto restriktivnímu výkladu žalovaný se opírá o doslov pojišťovacích podmínek. Změnou ve vlastnictví zaniká pojišťovací poměr. Vlastníky pojištěného auta a smluvníky pojišťovací smlouvy byli žalovaný a Če-

něk E. společně. E. přenechal svůj podíl žalovanému, jenž se stal jediným vlastníkem pojištěného auta. Tím nastala změna ve vlastnictví, která, nastalo-li též vyloučení věci ze zcizitelovy úchovy, podle pojišťovacích podmínek má v zápětí zánik pojišťovacího poměru. Soud přiklonil se k výkladu žalovaného (§ 915 obč. zák.). Řečené ustanovení § 8 pojišťovacích podmínek má zřejmě za účel, jakž plyne ze shodného ustanovení § 67 zák. o pojišťovací smlouvě, chrániti pojišťovatele před změnou rizika, která nastane, jakmile dispozice s pojištěnou věcí přejde s původního smluvníka na osobu jinou. Taková změna rizika nastala v souzeném případě, třebaže dispozice s pojištěnou věcí nepřechází na třetí, na smlouvě nesúčastněnou osobu, nýbrž zůstává zachována jednomu z původních smluvníků, neboť dispozice, která dosud příslušela žalovanému a Čeňku E-ovi jako spoluvlastníkům společně, přechází nyní na žalovaného jakožto jeho výlučné právo, při jehož výkonu nebude vázán ohledy na druhého spoluvlastníka, jak tomu bylo dosud. Nelze předpokládati, že toto své disposiční právo bude vykonávati úplně stejně, jako je vykonávali on, žalovaný, a druhý spoluvlastník E. společně, jsouce vázáni jeden souhlasem druhého. Posléze jest uvážiti, že si lze zcela dobře mysliti případ, že pojišťovatel učiní smlouvu se spoluvlastníky věci jen vzhledem k osobním vlastnostem jednoho z nich, kdežto druhého nepokládá za hodna důvěry. Přenechá-li pak, jako v souzeném případě, jeden z nich svůj podíl druhému, nastává nepochybně změna rizika, jednou ovšem na prospěch, jindy v neprospěch pojišťovatelů.

II. V podmínkách pro pojištění povinného ručení stanoví § 10: »Přejde-li podnik, k němuž se pojištění vztahuje, do vlastnictví osoby jiné, má to pojištěncem aneb jeho zástupcem nejpozději do čtrnácti dnů ode dne změny ústavu býti opověděno; nestane-li se tak, bude pokládáno za to, že pojištění přestalo dnem, kdy změna ve vlastnictví nebo držení se stala.« I když však změna bude včas ohlášena, má ústav podle § 11 pojišťovacích podmínek právo ve čtrnácti dnech po ohlášení změny vypovědět smlouvu. Strany zaujímají zde totéž právní stanovisko, jako při pojištění havarie. Soud nezjišťoval, zda změna ve vlastnictví, nastavší vypadnutím Čeňka E-a ze spoluvlastnického poměru, byla pojišťovně oznámena ve čtrnácti dnech a zda pojištění podle § 10 podmínek přestalo opominutím včasné opovědi, neboť i v tomto případě lze odkázati na důvody zamítnutí první žalobní žádosti a na § 361 obč. zák., kde se stanoví, že se vzhledem k celku pokládají spoluvlastníci za jedinou osobu (srovnej též § 828 obč. zák.). Přejde-li tedy věc, která jest předmětem spoluvlastnictví, na jednoho z dosavadních spoluvlastníků, třeba ho pokládati za jinou osobu. Zbývá ještě zabývati se zvláštním ustanovením § 3 podmínek pro pojištění povinného ručení majitelů silostrojů: »Každou změnu v osobě spolumajitele nebo ustanoveného řidiče vozu jest neprodleně, nejdéle však do tří dnů oznámiti doporučeným dopisem ústavu. Osoba včas ohlášená jest pojištěním kryta, avšak ústav má právo třídenní výpovědi pojišťovací smlouvy ve čtrnácti dnech od přijetí oznámení.« § 67 pojišťovacího zákona jest v platnosti s příslušným omezením smluvní volnosti (§ 167 téhož zákona), které podle § 72 cit. zák. záleží v tom, že se pojišťovatel nemůže dovolávati úmluv, které se od ustanovení § 67 odchylují v neprospěch zcizitelův neb nabyvatelův. § 67 umožňuje nabyvateli, by nabytou věc pojistil nebo nepojistil a, když ji

pojistí, by měl vliv na úpravu podmínek. Nově vstupující spolumajitel movité věci nemůže tudíž býti nucen, by pokračoval v dosavadním pojištění. Jest tudíž cit. § 3 podmínek pro majitele silostrojů vykládati tak, že osoba nově ohlášená — soud nechává stranou otázku včasného ohlášení — jest pojištěna, chce-li v pojištění pokračovati a nevypoví-li ústav smlouvu. Rovněž výklad řečeného již § 10 všeobecných podmínek při povinném ručení nemůže býti jiný. Z téhož § 3 podmínek vyplývá, že při změně spoluvlastníka má pojišťovna právo zrušiti pojišťovací smlouvu, zrušení týká se tedy všech spoluvlastníků. Není důvodu, by věc byla posuzována jinak, stane-li se spoluvlastník samojediným vlastníkem. Nemůže-li, jak bylo dokázáno, býti nucen, by pokračoval v pojištění při podílu nově získaném, nemá povinnost setrvaťi v částečném pojištění při dosavadním svém podílu, ano původním úmyslem stran bylo pojistiti pokud se týče mítí pojištěnu celou věc. Při jiném řešení vyskytly by se nepochybně různé praktické potíže. Co bylo řečeno o změně rizika, týká se ostatně i spoluvlastníka, jenž se stal výhradním vlastníkem. Vzdal-li se na př. podílu nespolehlivý společník, zmenšuje se riziko a tím i pro zbývající společníky zájem na pojištění. Proto soud nepřiznal žalobkyni ani polovici pojistného. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: Soud prvé stolice neposoudil věc správně po stránce právní, maje za to, že převedení podílů k pojištěnému automobilu z dřívějšího spoluvlastníka Čeňka E-a na žalobce jest změnou ve vlastnictví k pojištěnému předmětu. Žalovaný, který byl dříve spoluvlastníkem pojištěného auta, stal se jen jeho vlastníkem úplným a z toho nelze vyvozovati, že byly pojišťovací smlouvy změnou vlastnictví zrušeny. Pokud především jde o pojištění auta proti poškození, zaniká podle § 8 poj. podmínek pojištění změnou vlastnictví, když současně přechází držba. Tomu tak v souzeném případě není. Žalovaný, jak uvedeno, stal se ze spoluvlastníka vlastníkem úplným, jest v držbě automobilu a nelze proto mluvit o zániku pojišťovací smlouvy podle pojišťovacích podmínek, jež se shodují s ustanovením § 67 poj. řádu. Totéž platí i o pojištění povinného ručení. I tu § 10 poj. podmínek stanoví jen, že pojišťovací smlouva může býti pokládána za zrušenou, nebylo-li oznámeno, že nastala změna ve vlastnictví ku pojištěnému automobilu. V souzeném případě ohlášení to se stalo, pojišťovna, jak z korespondence zřejmo, vzala to na vědomí a, ježto, jak již uvedeno, nejde ani o změnu ve vlastnictví a držby, nenastalo zrušení pojišťovací smlouvy o povinném ručení. Pravdu má odvolatel i v tom, že žalovaný i jeho dřívější společník Čeňk E., kteří dopravu pojištěným autem provozovali jako společníci, za veškeré závazky společnosti podle čl. 112 obch. zák. ručí solidárně, a že tedy žalovaný i z tohoto důvodu nemůže odpírati plnění ze smlouvy pojišťovací, kterou sám ujednal, třeba jako společník s Čeňkem E-em. Poněvadž obsah pojišťovacích smluv jest mezi stranami nesporný a proti výši nezaplacených premií nečiněny námitky, bylo odvolání vyhověno a žalovaný podle žalobní prosby odsouzen.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání opřené o dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. není opodstatněno. Žalovaný doznal, že byl spoluvlastníkem nákladního auta z po-

lovce a že odkoupil druhou polovici od Čenka E-a koncem ledna 1929, a stal se takto výhradním vlastníkem. Tvrdí-li v dovolání, že vlastníkem auta byla původně společnost Čeněk E. a František K., jako samostatný podmět práv a závazků odlišný od osob tvořících společnost, dostává se do sporu s tím, co sám uznával. K vyvrácení jeho nyní zastávaného mylného právního názoru stačí poukázati na rozhodnutí čís. 4827, 3803 sb. n. s. (srov. čís. 1917, 2684, 3857 sb. n. s.), z nichž plyne, že jmění společnosti utvořené ať dle obchodního zákona (čl. 85 a násl.), ať dle občanského zákona (§§ 1175 a násl.), není jměním různým od jmění členů, nýbrž že je jen souhrnem částí jmění jednotlivých společníků. I z obou návrhů i z obou pojistek je zřejmo, že nebyla pojištěním společnost, nýbrž František K. a Čeněk E. Z § 8 všeobecných podmínek pro pojištění silostrojů proti poškození nelze vyvozovati, že zanikl pojišťovací poměr tím, že žalovaný nabyl výhradného vlastnictví k pojištěnému silostroji. Změnou držby rozumí toto ustanovení převod držby silostroje z dosavadního vlastníka neb spoluvlastníka na osobu od něho zcela různou. Neboť § 8 pojišťovacích podmínek, jenž odpovídá nutčímu ustanovení § 67 (§ 72) zák. o smlouvě pojišťovací, jest vykládati v souvislosti s ustanovením § 63 téhož zákona o zániku zájmu na pojištění. Zcizil-li dosavadní pojištitel pojištěnou věc, pozbyl ovšem zájmu na jejím pojištění proti poškození a proto pojišťovací poměr zaniká. Naopak ale: nabyl-li dosavadní spoluvlastník pojištěné věci k ní výhradného vlastnictví, nezanikl, nýbrž zvýšil se jeho zájem na pojištění věci proti jejímu poškození a poměr pojišťovací nezaniká. Na ustanovení § 10 všeobecných pojišťovacích podmínek o pojištění proti povinnému ručení se nemůže žalovaný rovněž odvolávati, poněvadž i toto ustanovení předpokládá, že podnik přešel do vlastnictví osoby jiné, což se, jak shora doličeno, nestalo. Nedopadá však na souzený případ ani ustanovení § 3 dodatečných ustanovení k všeobecným podmínkám pro pojištění povinného ručení majitelů silostrojů, jež jedná o změně v osobě spolumajitele. Neboť zřejmě tím myslí spolumajitele, který dosud spolumajitelem a tudíž pojištěním kryt nebyl a je osobou různou od osob původních spolumajitelů. To zjevno i z toho, že ustanovení to se týká i změny ustanoveného řidiče.

Čís. 11606.

Při umoření státních stavebních losů jest ohlašovací lhůtu podle § 7 čís. 1 cís. nař. ze dne 31. srpna 1915, čís. 257 ř. zák., počítati od splatnosti umořovaných stavebních losů.

(Rozh. ze dne 24. dubna 1932, R I 282/32.)

Soud první stolice stanovil jednoroční lhůtu k umoření ztracených státních stavebních losů tak, že k případnému umoření losů dojde za rok od první vyhlášky Ústředního oznamovatele a od splatnosti losů. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil. Důvod y: Rekurs, dovozující, že počátek umořovací lhůty nemá býti činěn odvislým od splatnosti losů, ježto nejde o listiny opatřené kupony, jež prý § 8 druhá věta zák. čís. 257/15, jediné má na mysli, není důvodný. Jest ovšem pravda, že státní stavební losy nemají kupony a že citovaný pa-